

Dosarul nr. 3ra-95/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud. D. Dulghieru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, G. Dașchevici, M. Guzun)

DECIZIE

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Tatiana Șiman, Ion Șiman și Serviciul Fiscal de Stat

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Tatiane Șiman și a lui Ion Șiman împotriva Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului cadastral teritorial Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani și emisă o nouă hotărâre

constată:

La 23 ianuarie 2017, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului cadastral teritorial Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii au invocat că la 17 decembrie 2016, au recepționat un comunicat, prin care au fost informați despre anularea avizului nr. 0000054908 din 30 noiembrie 2016, emis de Serviciul Fiscal de Stat, fiind anexat și avizul de plată a impozitului pe avere nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016.

La 19 decembrie 2016, au primit și avizul anulat din 30 noiembrie 2016 nr. 0000054908, al Serviciului Fiscal de Stat.

În aceeași zi, la 19 decembrie 2016, pentru soluționarea amiabilă a litigiului, au adresat cereri prelabile către OCT Chișinău și SFS mun. Chișinău sect. Buiucani, prin care au solicitat să fie suspendat și anulat avizul nr. 0000059194 din

9 decembrie 2016, explicații și dovezi în privința legalității acestora și dacă au fost făcute anumite evaluări a imobilului din str. XXXXX, care îi aparține, în perioada anilor 2001-2016.

Au comunicat reclamanții că la 2 ianuarie 2017, de la OCT Chișinău au primit un răspuns formal și care nu oferă răspunsuri în privința pretențiilor înaintate.

Au menționat că potrivit contractului de vânzare-cumpărare și extrasului din Registrul bunurilor imobile, eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, costul imobilului supus impozitării este de 50 000 de lei și suprafața de 189 m², iar din textul avizului costul și suprafața imobilului sunt absolut eronate și duc la deposedarea lor de proprietatea financiară prin abuz, fapt care contravine prevederilor art. 8 și art. 1 al Protocolului adițional nr. 1 din CEDO.

Au evidențiat că în avizul pentru anul 2016 a fost inclusă suprafața de 442,40 m² și costul imobilului de 2 884 484 de lei, însă potrivit datelor cadastrale și reale suprafața este alta, iar costul imobilului este sub limita de 1,5 milioane de lei.

Astfel, reieșind din prevederile art. 287¹-287⁷ Cod fiscal, au considerat că la caz nu sunt întrunite cumulativ condițiile de suprafață și cost, iar drept urmare avizul de plată contestat în speță este lovit de nulitate absolută.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 166, 167 CPC, art. 287¹-287⁷ Cod fiscal, art. 3, 5 lit. a) și f), 6 alin. (1) lit. a), 7 alin. (1), 14, 156, 16, 17, 19, 21, 22, 24 alin. (3), 25 alin. (1) lit. b), 26 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, art. 8 și art. 1 al Protocolului adițional nr. 1 din CEDO.

Au solicitat anularea avizului de plată a impozitului pe avere nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 ca fiind ilegal și emis contrar legii și încasarea din contul pârâților în beneficiul lor a prejudiciului moral în mărime a câte 100 000 de lei pentru fiecare.

La 17 februarie 2017, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus cerere de completare, modificare și suplینire a cererii de chemare în judecată, prin care au solicitat constatarea faptului emiterii contrar prevederilor art. 287¹-287⁷ Cod fiscal a avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, anularea avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii, precum și încasarea din contul pârâților în beneficiul lor a prejudiciului moral în mărime a câte 100 000 de lei pentru fiecare.

La 10 ianuarie 2018, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, prin care suplimentar au solicitat și anularea avizului de plată nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emis de Serviciul Fiscal de Stat.

Prin hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani, a fost respinsă acțiunea integral ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 1 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman și menținută hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani.

Prin decizia din 4 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman, casată integral decizia din

1 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani și emisă o nouă hotărâre, prin care au fost anulate în tot actele administrative individuale defavorabile - avizele de plată la impozitul pe avere pentru anii 2016-2017, nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017 întocmite de Serviciul Fiscal de Stat.

În rest, au fost respinse ca nefondate pretențiile reclamantilor Tatiana Șiman și Ion Șiman privind compensarea prejudiciului moral.

La 13 octombrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea în care a fost casată hotărârea primei instanțe și anulate avizele de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, cu pronunțarea unei noi decizii de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării în partea în care au fost anulate avizele de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat.

La 21 octombrie 2020, Tatiana Șiman și Ion Șiman au declarat recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral, cu emiterea unei noi decizii în această parte prin încasarea în beneficiul lor a prejudiciului moral cauzat în mărime a câte 100 000 de lei, în rest, să fie menținută decizia instanței de apel.

În motivarea recursului au invocat că în baza actelor administrative anulate, prin abuz și absolut ilegal, în perioada cât legalitatea actelor administrative erau în proces de judecată, SFS a dispus prin trei hotărâri ilegale încasarea pretenției datoriei fantome și a transmis deciziile sale din 10 august 2017, din 2 noiembrie 2017 și din 9 aprilie 2019 executorului judecătoresc spre executare, iar executorul prin încheierile sale a dispus sechestrul pe automobil, casa de locuit și pe conturile bancare ale lor.

Așadar, fiind timp de peste trei ani la rând sub presiunea zilnică a SFS și a executorului judecătoresc, având bunurile sub sechestrul și fără de drept de a dispune liber de bunurile materiale care le aparțin, au menționat că pot accepta că prin anularea avizelor contestate ar fi fost acoperit prejudicial moral cauzat care se dispune concomitent cu anularea actelor administrative.

Deci, au considerat că decizia contestată este pasibilă casării doar în partea respingerii cerinței absolut legale de încasare a prejudiciului moral din contul ambilor intimați în folosul lor și în mărimea expusă în cererile de chemare în judecată și în cerea de apel.

La 1 decembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere recurs suplimentară împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care la fel a solicitat, casarea deciziei instanței de apel în partea în care a fost casată hotărârea primei instanțe și anulate avizele de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, cu pronunțarea unei noi decizii de menținere a hotărârii primei instanțe.

A menționat că, deoarece pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX, în anul 2011 valoarea estimată în scopul impozitării este de 2 484 484 de lei și suprafața acestuia este de 442,4 m², iar careva modificări nu au suferit inclusiv până la 29 decembrie 2016, la situația existentă din 1 noiembrie 2016, bunul imobil cu destinație locativă, înregistrat cu numărul cadastral XXXXX, are valoarea în scopul impozitării de 2 484 484 de lei și suprafața acestuia de 442,4 m².

Astfel, Serviciul Fiscal de Stat a emis avizul de plată la impozitul pe avere rectificat pentru anul 2016 nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 în conformitate cu legislația în vigoare.

Totodată, a menționat că prin decizia din 1 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost constatat faptul că bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX este o casă de locuit și valoarea estimată în scopul impozitării este de 2 484 484 de lei, iar suprafața acesteia este de 442,4 m².

Conform scrisorilor Agenției Servicii Publice nr. 11/11C/01-11/375 din 24 noiembrie 2017 și 11/11C/01-11/487 din 22 decembrie 2017, valoarea bunului imobil a fost recalculată și care a fost estimată în mărime de 2 827 616 de lei.

Așadar, valoarea bunului imobil a fost recalculată de către Departamentul Cadastru din cadrul Agenției Servicii Publice după situația existentă din 1 noiembrie 2017, respectiv nu pot fi luate în considerare modificările respective pentru calcularea impozitului pe avere pentru anul 2017, or conform art. 287⁶ Cod fiscal, calcularea impozitului pe avere se realizează de către Serviciul Fiscal de Stat pentru situația existentă la 1 noiembrie a anului de gestiune.

Totodată, a precizat că Agenția Servicii Publice, prin intermediul înscrisului prezentat la Curtea de Apel Chișinău, a menționat și a explicat faptul că suprafața de 189 m² reflectată în Registrul bunurilor imobile, reprezintă suprafața la sol a casei de locuit cu numărul cadastral XXXXX.

Prin același înscris, Agenția Servicii Publice a motivat faptul neprezentării dosarului cadastral în temeiul art. 20 alin. (5) din Legea cadastrului bunurilor imobile.

A comunicat că prin scrisoarea nr. 01-05/8-11-54 din 5 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a informat-o pe Tatiana Șiman că din motivul existenței temeiului de modificare/rectificare a avizului de plată a impozitului pe avere nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, a fost eliberat un nou aviz de plată cu obligația fiscală recalculată/rectificată - avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017.

Prin urmare, a considerat că instanța de apel nu a manifestat obiectivitate în examinarea materialelor cauzei, cât și analiza cadrului normativ al legislației aferente.

La 1 decembrie 2020, în adresa Tatianeii Șiman, Ion Șiman, Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Serviciul Fiscal de Stat și copia cererii de recurs depusă de Tatiana Șiman și Ion Șiman, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 45 vol. III), fiind recepționată de Serviciul Fiscal de Stat la 4 decembrie 2020, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 47 vol. III), iar corespondența expediată în adresa Tatianeii Șiman și Ion Șiman a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 48 vol. III).

La 11 decembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat a depus referință la recursul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman, solicitând recunoașterea recursului ca inadmisibil.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție alte referințe nu au parvenit.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ se va verifica prin prisma Codului administrativ.

Conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Luând în considerare că Serviciul Fiscal de Stat a declarat recursul împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău la 13 octombrie 2020, iar Tatiana Șiman și Ion Șiman la 21 octombrie 2020, însă la materialele cauzei lipsesc careva probe despre notificarea recurenților, Colegiul ajunge la concluzia că recurenții s-au conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de depunere a recursului prevăzut de art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Verificând argumentele invocate în recursuri prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman, de a admite recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, de a casa decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă inclusiv decizia prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În corespundere cu art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Totodată, conform prevederilor art. 258 Cod administrativ, procedurile administrative și procedurile prealabile inițiate până la data intrării în vigoare a prezentului cod, care nu au fost finalizate până la 1 aprilie 2019, se vor finaliza conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentului cod. Această dispoziție este valabilă și pentru procedurile prealabile inițiate după data intrării în vigoare a prezentului cod referitoare la o procedură administrativă inițiată până la data intrării în vigoare a acestuia.

După cum denotă actele cauzei, Tatiana Șiman și Ion Șiman sunt proprietarii bunurilor imobile din str. XXXXX mun. XXXXX și anume al terenului pentru construcții cu nr. cadastral XXXXX și a casei de locuit individuală cu numărul cadastral XXXXX.01, fapt ce se confirmă prin extrasele din Registrul bunurilor imobile (f. d. 11, 146 vol. I, 223 vol. II).

La 30 noiembrie 2016, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatiane Șiman, avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016, nr. 0000054908, pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str.

XXXXX, în sumă de 19857,87 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 442,40 m² și baza impozabilă în mărime de 2 484 484 de lei (f. d. 5 vol. I).

Prin comunicatul fără număr, Serviciul Fiscal de Stat, a informat-o pe Tatiana Șiman despre anularea avizului de plată nr. 0000054908 din 30 noiembrie 2016, în legătură cu actualizarea bazei de date a Sistemului Informațional Automatizat „Impozitul pe avere” (f. d. 7 vol. I).

La 9 decembrie 2016, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatianeii Șiman, avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 nr. 0000059194, pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, în sumă de 22513,10 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 501,10 m² și baza impozabilă în mărime de 2 814 138 lei (f. d. 6 vol. I).

La 19 decembrie 2016, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus la Serviciul Fiscal de Stat și Oficiul cadastral teritorial Chișinău cereri prealabile, prin care au solicitat suspendarea și anularea avizului de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, emis de Serviciul Fiscal de Stat, din motiv că este ilegal și emis contrar prevederilor legii, precum și prezentarea calculului desfășurat în confirmarea suprafeței și costului imobilului nominalizat supra (f. d. 8, 9 vol. I).

Este cert și faptul că la 3 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatianeii Șiman, avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016, nr. 0000061989, pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, în sumă de 19 875,87 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 442,40 m² și baza impozabilă în mărime de 2 484 484 de lei (f. d. 34 vol. I).

Iar prin răspunsul nr. 01-05/8-11-54 din 5 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a comunicat Tatianeii Șiman că în urma examinării solicitării înaintate, a fost eliberat un aviz de plată nou, cu obligația fiscală recalculată, prin micșorarea bazei impozabile, astfel suma impozitului pe avere spre achitare pentru anul 2016 la situația din 1 noiembrie a anului de gestiune constituie 19 875,87 de lei (f. d. 30-32 vol. I).

La 8 februarie 2017, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus la Serviciul Fiscal de Stat o cerere prealabilă, prin care au solicitat suspendarea și anularea avizului de plată a impozitului pe avere nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și a avizului de plată a impozitului pe avere nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, ca fiind ilegale, emise contrar prevederilor legii (f. d. 51-53 vol. I).

Prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 01-05/8-108-591 din 16 februarie 2017, Tatiana Șiman a fost informată că prin scrisoarea nr. 01-05/8-11-54 din 5 ianuarie 2017, recepționată contra semnătură la 14 februarie 2017, i-a fost oferit un răspuns exhaustiv asupra subiectelor enunțate (f. d. 54 vol. I).

La 6 decembrie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatianeii Șiman și avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2017 nr. 0000125135, pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, în sumă de 42 384,88 de lei, format din restanța la impozitul pe avere pentru anul 2016 în mărime de 19 875,87 de lei, penalitatea în mărime de 2 633,14 de lei și impozitul pe avere pentru anul 2017 în mărime de 19 875,87 de lei, calculat din suprafața

bunului imobil de 442,40 m² și baza impozabilă în mărime de 2 484 484 de lei (f. d.144 vol. I).

La 11 decembrie 2017, Tatiana Șiman și Ion Șiman au depus la Serviciul Fiscal de Stat o cerere prealabilă, prin care au solicitat suspendarea și anularea avizului de plată a impozitului pe avere pentru anul 2017 nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emis de Serviciul Fiscal de Stat și achitarea prejudiciului moral în suma a câte 100000 lei, pentru fiecare (f. d. 145 vol. I).

Tatiana Șiman și Ion Șiman înaintând prezenta acțiune în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului cadastral teritorial Chișinău, cu ulterioarele concretizări, au solicitat constatarea faptului emiterii contrar prevederilor art. 287¹-287⁷ Cod fiscal a avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, anularea avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii, anularea avizului de plată nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emis de Serviciul Fiscal de Stat, precum și încasarea din contul pârâților în beneficiul lor a prejudiciului moral în mărime a câte 100 000 de lei pentru fiecare.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de către Tatiana Șiman și Ion Șiman, instanța de apel prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a casat hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani și a emis o nouă hotărâre, prin care a anulat în tot actele administrative individuale defavorabile - avizele de plată la impozitul pe avere pentru anii 2016-2017, nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017 întocmite de Serviciul Fiscal de Stat. În rest, a respins ca nefondate pretențiile reclamantilor Tatiana Șiman și Ion Șiman cu privire la compensarea prejudiciului moral.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că bazele impozabile referitoare la valoarea bunului imobil din str. XXXXX mun. XXXXX și suprafața acestuia diferă în avizele de plată contestate, în avizul de plată din 9 decembrie 2016 fiind specificată suprafața imobilului de 501,10 m.p. și valoarea estimată de 2 814 138 de lei, în cel din 3 ianuarie 2017 este indicată suprafața de 442,40 m.p. și valoarea estimată a imobilului de 2 484 484 de lei, date care se cuprind și în avizul de plată din 6 decembrie 2017.

A conchis instanța de apel că în speță, Serviciul Fiscal de Stat și Oficiul cadastral teritorial Chișinău nu au probat corespunderea avizelor contestate exigențelor legale, motive pentru care a ajuns la concluzia de a anula avizele de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017 și nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, ca fiind întocmite contrar legii.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor

importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate de către Tatiana Șiman și Ion Șiman.

În susținerea opiniei enunțate instanțe de recurs reține prevederile art. 287¹ Cod fiscal, potrivit cărora impozitul pe avere este impozitul aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu.

Conform art. 287² alin. (1) – (3) Cod fiscal, subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), pe teritoriul Republicii Moldova.

În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate (în folosință) comună în diviziune a mai multor persoane, subiect al impunerii este considerată fiecare dintre aceste persoane, în cota-parte care îi revine.

În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate comună în devălmășie, subiect al impunerii este considerat, în baza acordului comun, unul din proprietari (coproprietari). În acest caz, toți proprietarii (coproprietarii) poartă o răspundere solidară pentru îndeplinirea obligațiilor fiscale.

Iar potrivit art. 287³ alin. (1) Cod fiscal, obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult;
- b) suprafața totală constituie 120 m² și mai mult.

Conform alin. (3) și (4) din același articol, nu constituie obiect al impunerii bunurile imobiliare, inclusiv cotele-părți, aflate în posesia persoanei, a căror valoare totală nu depășește 1,5 milioane de lei și suprafața nu depășește 120 m².

Baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri, apreciată de către organele cadastrale teritoriale.

Totodată, reieșind din prevederile art. 287⁴ Cod fiscal, cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă.

Iar conform pct. 18 și 19 din Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, clasificarea pentru evaluarea în scopul impozitării se efectuează în baza modului de folosință a bunului imobil.

Bunurile imobile cu destinație locativă includ construcțiile și încăperile izolate destinate predominant locuirii permanente și activităților complementare ei, precum și terenurile pe care sînt amplasate sau urmează a fi amplasate astfel de construcții, cu următoarele subcategorii: apartamente și încăperi izolate locative în case cu multe etaje; apartamente în case de locuit individuale; case de locuit individuale, inclusiv terenuri aferente și construcțiile auxiliare în localitățile urbane și în localitățile rurale; terenuri destinate construcției locative.

Coroborând normele enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs reține că la 9 decembrie 2016, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatiane Șiman avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 nr. 0000059194, pentru bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun.

XXXXX str. XXXXX, în sumă de 22513,10 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 501,10 m² și baza impozabilă în mărime de 2 814 138 lei (f. d. 6 vol. I).

În același timp, instanța de recurs relevă prevederile art. 191 alin. (1) și (3) Cod fiscal, potrivit cărora avizul de plată a obligației fiscale reprezintă o înștiințare scrisă prin care organul fiscal sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală cere contribuabilului să stingă obligațiile fiscale indicate în el.

Dacă în calculul obligației fiscale, pentru care a fost remis aviz de plată, au fost făcute rectificări, organul fiscal sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală întocmește și expediază contribuabilului un aviz de plată rectificat.

În concordanță cu dispozițiile menționate, instanța de recurs atestă că la 3 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat, a eliberat pe numele Tatianei Șiman, un nou aviz de plată cu obligația fiscală recalculată/rectificată pentru anul 2016 și anume avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 nr. 0000061989, pentru bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, în sumă de 19 875,87 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 442,40 m² și baza impozabilă în mărime de 2 484 484 de lei, fapt despre care Tatiana Șiman a fost informată prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 01-05/8-11-54 din 5 ianuarie 2017 (f. d. 34 vol. I).

Ajungând la concluzia de nulitate a avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, instanța de apel într-un mod eronat a reținut ca temei faptul că în bazele impozabile referitoare la valoarea bunului imobil din str. XXXXX mun. XXXXX și suprafața acestuia diferă.

Astfel, instanța de recurs notează că prin emiterea avizului de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat, cu respectarea prevederilor legale a revizuit și rectificat avizul de plată a impozitului pentru anul 2016 nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016, eliberat pe numele Tatianei Șiman, care prevedea suprafața bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, de 501,10 m² și baza impozabilă în mărime de 2 814 138 de lei, circumstanță reținută, în mod corect, de către prima instanță.

Aici, important este de menționat că din certificatul ÎS „Cadastru” cu privire la estimarea bunului imobil în scopul impozitării, actualizat la data de 20 decembrie 2016, rezultă că suprafața casei de locuit din str. XXXXX mun. XXXXX, conform documentului de drept, constituie 189 m², iar suprafața exterioară totală constituie 442,4 m², prin urmare, valoarea estimată a bunului imobil, efectuată la 1 iunie 2005, constituie suma de 2 484 484 de lei (f. d. 226 vol. II).

În acest aspect, instanța de recurs relevă că instanța de apel într-un mod neînțelept a reținut că în Registrul bunurilor imobile, suprafața casei de locuit din str. XXXXX mun. XXXXX este indicată de 189 m² și nu este modificată în 442,4 m².

În același timp, instanța de recurs consemnează și faptul că la

6 decembrie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a emis pe numele Tatianeii Șiman și avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2017 nr. 0000125135, pentru bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01, din mun. XXXXX str. XXXXX, în sumă de 42 384,88 de lei, compus din restanța la impozitul pe avere pentru anul 2016 în mărime de 19 875,87 de lei, penalitatea în mărime de 2 633,14 de lei și impozitul pe avere pentru anul 2017 în mărime de 19 875,87 de lei, calculat din suprafața bunului imobil de 442,40 m² și baza impozabilă în mărime de 2 484 484 de lei (f. d.144 vol. I).

Ca urmare, sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs constată că bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX.01 din str. XXXXX mun. XXXXX, constituie obiect al impunerii în sensul art. 287³ Cod fiscal, în condițiile în care suprafața exterioară totală a bunului imobil este mai mare de 120 m², iar valoarea estimată a acestuia în sensul impozitării este mai mare de 1,5 milioane de lei.

Important la acest segment este de menționat că prin decizia din 1 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Tatianeii Șiman și Ion Șiman împotriva Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Direcția administrare fiscală Buiucani a Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău și ÎS „Cadastru” cu privire la contestarea actului administrativ, instanța de judecată a stabilit că casa de locuit individuală din str. XXXXX mun. XXXXX, cu numărul cadastral XXXXX, are o suprafață exterioară totală de 442,4 m², cu valoarea estimată de 2 484 484 de lei în scop de impozitare (f. d. 113-122 vol. I).

Ca urmare, incidență directă speței au prevederile art. 123 alin. (2) CPC, potrivit cărora faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleleași persoane.

La caz, instanța de recurs consideră ca lipsită de sens și reținerea de către instanța de apel a scrisorii Agenției Servicii Publice nr. 11/11C/01-11/487 din 22 decembrie 2017, prin care a fost indicată suprafața bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX.01 din str. XXXXX mun. XXXXX de 503 m² și valoarea bunului imobil în sumă de 2 827 616 de lei, întrucât aceste date au fost eliberate ulterior emiterii avizului de plată pe numele Tatianeii Șiman la impozitul pe avere pentru anul 2017.

Or, prin prisma prevederilor art. 287⁶ Cod fiscal, calcularea impozitului pe avere și prezentarea avizelor de plată se realizează de către Serviciul Fiscal de Stat în termen de până la 10 decembrie pentru situația existentă la 1 noiembrie a anului de gestiune.

Astfel că datele noi estimate de către Agenția Servicii Publice după data de 1 noiembrie 2017, nu sunt aplicabile situației din speță.

Instanța de recurs nu va reține ca întemeiate argumentele Tatianeii Șiman și Ion Șiman din acțiune, precum că prin contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX, din str. XXXXX mun. XXXXX, costul imobilului supus impozitării, constituie suma de 50000 de lei, având în vedere că,

conform prevederilor art. 279 alin. (5) Cod fiscal, reevaluarea bunurilor imobiliare se efectuează de către organele cadastrale teritoriale odată la 3 ani în modul stabilit de Guvern.

Așadar, pentru impunerea impozitului pe avere nu este determinantă valoarea expusă în contractul de vânzare-cumpărare în baza căruia contribuabilul a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului.

Constatările date resping și concluzia instanței de apel precum că Serviciul Fiscal de Stat și Oficiul cadastral teritorial Chișinău nu au probat corespunderea avizelor contestate exigențelor legale.

Față de toate aceste considerente, având în vedere că bunul imobil din speță cu numărul cadastral XXXXX, din str. XXXXX mun. XXXXX, constituie obiect al impunerii fiscale, în condițiile în care întrunește cumulativ valoarea estimată mai mult de 1,5 milioane de lei și are suprafața mai mare de 120 m², iar Tatiana Șiman și Ion Șiman sunt proprietarii acestui bun și subiecți al impunerii fiscale, prima instanță corect a concluzionat că avizele de plată contestate în speță sunt emise în conformitate cu prevederile legii și nu sunt temeiuri legale de anulare a acestora.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs reține drept justă concluzia primei instanțe cu privire la respingerea cerințelor Tatianeii Șiman și Ion Șiman cu privire la constatarea faptului emiterii contrar prevederilor art. 287¹-287⁷ Cod fiscal a avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat, anularea avizelor de plată nr. 0000059194 din 9 decembrie 2016 și nr. 0000061989 din 3 ianuarie 2017, emise de Serviciul Fiscal de Stat ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii, anularea avizului de plată nr. 0000125135 din 6 decembrie 2017, emis de Serviciul Fiscal de Stat, precum și respingerea cerinței Tatianeii Șiman și Ion Șiman cu privire la încasarea din contul Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului cadastral teritorial Chișinău a prejudiciului moral în mărime a câte 100 000 de lei pentru fiecare, ca fiind subsecventă cerințelor de bază, prin urmare netemeinicia deciziei instanței de apel.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman, de a admite recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, de a casa decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

În conformitate cu art. 247, art. 248 alin. alin. (1) lit. c) și alin. (2) Cod administrativ, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Tatiana Șiman și Ion Șiman.

Se admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Tatianeii

Șiman și a lui Ion Șiman împotriva Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului cadastral teritorial Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Ala Cobăneanu